

KS. PRZEMYSŁAW KANTYKA

KATOLICKOŚĆ KOŚCIOŁA W DOKTRYNIE METODYSTYCZNEJ I DIALOGU RZYMSKOKATOLICKO-METODYSTYCZNYM

Od wczesnych wieków chrześcijaństwa Kościół określany był jako katolicki¹, czyli powszechny, choć ta cecha Kościoła z pewnością nie była tak wcześnie używana w symbolach wiary, jak nota święty, występująca już w Symbolu Apostolskim z II wieku². Cztery noty, czyli znamiona Kościoła, zostały w 381 r. przez Sobór Konstantynopolitański I zawarte w Symbolu, potwierdzającym *Credo* sformułowane na Soborze w Nicei w 325 r. Od tej pory zawarte w nicejsko-konstantynopolitańskim *Credo*³ noty Kościoła: jedność, świętość, katolickość i apostołskość traktowane są nie tylko jako wyróżniki Kościoła, pozwalające określić, gdzie jest Kościół prawdziwy, lecz także stanowią podstawę do autorefleksji Kościoła na temat swej natury.

Ks. dr PRZEMYSŁAW KANTYKA – adiunkt Katedry Teologii Protestanckiej w Instytucie Eku-
menicznym KUL, wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach; adres do
korespondencji: ul. Radziszewskiego 7, 20-039 Lublin; e-mail: kantyka@kul.lublin.pl

¹ W całym artykule przymiotnik „katolicki” oznacza „powszechny” i nie ma znaczenia kon-
fesyjnego. W języku angielskim zazwyczaj termin „katolicki” oddawany jest przez „Catholic”,
„katolickość” zaś przez „catholicity”. Niemniej w literaturze teologicznej anglojęzycznej przy-
miotnik „katolicki” oddawany jest niekiedy przez „universal”, a „katolickość” przez „universality”.
Właściwe tłumaczenie należy wtedy przyjąć w zależności od kontekstu. Słowa „katolik” i „ka-
tolicy” (odpowiednio: „Catholic” i „Catholics”) oznaczają wiernych Kościoła rzymskokatolickiego.

² Przymiot świętości Kościoła jest prawdopodobnie najstarszą z czterech not Kościoła. Por.
A. D u l l e s. *Models of the Church*. Dublin 1988² s. 116.

³ K. Schatz (*Sobory Powszechne – punkty zwrotne w historii Kościoła*. Kraków 2002) za-
uważa, że „*Credo* to, przyjęte w Chalcedonie jako dzieło soboru z 381 roku, nie jest wspomniane
w żadnym ze współczesnych mu źródeł, odnoszących się do soboru z 381 roku. Dlatego też od
czasów Harnacka wciąż podnoszono wątpliwości, czy rzeczywiście pochodzi ono z tego soboru.
Dziś na ogół potwierdza się jego autentyczność” (s. 42-43).

Credo nicejsko-konstantynopolitańskie przyjmowane jest powszechnie przez Kościół rzymskokatolicki, Kościoły prawosławne, a także większość wyznań poreformacyjnych. Metodyści, mający swe korzenie doktrynalne w anglikanizmie⁴, przejęli zeń zwyczaj uznawania autorytetu starożytnych wyznań wiary. Tak więc katolickość Kościoła obecna jest niezmiennie w teologicznej refleksji metodystów. Zagadnienie to znalazło też swe odzwierciedlenie w dokumentach dialogu katolicko-metodystycznego na forum światowym.

I. W DOKTRYNIE METODYSTYCZNEJ

Trzynasty metodystyczny Artykuł Wiary podaje zwięzłą definicję Kościoła: „Widzialny Kościół Jezusa Chrystusa jest zgromadzeniem ludzi wierzących, w którym głoszone jest czyste Słowo Boże i udzielane są prawowicie sakramenty z zachowaniem obrządków zgodnych z nakazami Chrystusa”⁵ Definicja ta nie odnosi się wyłącznie do Kościoła metodystycznego, lecz do Kościoła powszechnego i jest zgodna ze wspólną tradycją protestancką⁶ Choć nie ma w niej zawartych tzw. not Kościoła: jedności, świętości, katolickości (powszechności) i apostołskości, nie oznacza to jednak ich pominięcia w doktrynie metodystycznej. Artykuły Wiary, w większości przejęte z anglikanizmu, nie stanowią wyznania opozycyjnego do *Credo* apostołskiego, nicejskiego czy Chalcedońskiego. Również „Skrócony Katechizm”, wydany przez Światową Radę Metodystyczną, nie podaje „not” Kościoła w odpowiedzi na pytanie „Czym jest Kościół Jezusa Chrystusa?”, lecz powołuje się na przyjęcie przez metodystów „wspólnego dziedzictwa wszystkich chrześcijan”⁷ Starożytne, tradycyjne wyznania wiary metodyści uznają

⁴ Na temat miejsca Symboli wiary w anglikanizmie zob. P. K a n t y k a. *Autorytet w Kościele. Dialog katolicko-anglikański na forum światowym*. Lublin 2004 s. 34-36.

⁵ Metodyzm przejął z anglikanizmu tzw. Artykuły Religii (czy Artykuły Wiary), czyli zbiór zasad doktrynalnych, ograniczając ich liczbę do 25. Oficjalny tekst angielski w: *The Book of Discipline of the United Methodist Church 2000*. Nashville 2000 s. 59-71. Tłumaczenie polskie zaczerpnięto z częściowego oficjalnego tłumaczenia *Księgi Dyscypliny* na język polski, zamieszczonego w periodyku „Methodos” 1:2002 s. 3-154. Tu s. 78.

⁶ Zob. T. A. C a m p b e l l. *Methodist Doctrine. The Essentials*. Nashville 1999 s. 64-65.

⁷ „The church of Jesus Christ is a worldwide community of all those who have been called into being by God and who live under the lordship of Jesus Christ. It is a redeemed and redeeming fellowship in which the gospel is proclaimed and the sacraments are offered. Under the guidance of the Holy Spirit the Church seeks to provide opportunities for worship, growth in faith,

za integralną część swego chrześcijańskiego dziedzictwa doktrynalnego, co potwierdza *Księga Dyscypliny*⁸, odpowiednik prawa kanonicznego w Kościele rzymskokatolickim.

W tejże *Księdze Dyscypliny*, wydanej w 2000 r., zawarte zostały podstawy doktrynalne Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego⁹, a w nich znalazło się odniesienie do not Kościoła: „Nasza jedność potwierdzona jest w historycznych *credach*, w których wyznajemy wiarę w jeden, święty, powszechny i apostołski Kościół”¹⁰ W tłumaczeniu tym polscy metodyści idą za tłumaczeniem *credo* zawartym w *Mszale* Pawła VI, pozostawiając przymiotnik „katolicki” na określenie Kościołów wyznaniowych. Katolickość (ang. *catholicity*) jest więc rozpatrywana jako „powszechność” czy „uniwersalność” Kościoła i odnosi się ściśle do jednej z jego czterech not.

Wymienione przez *Księgę Dyscypliny* noty Kościoła, w tym katolickość, rozumiane są jako opis stanu idealnego, do którego Kościół dopiero zdąża. T. A. Campbell zauważa, że model Kościoła opisany w *Credo* jest jedynie częściowo rozpoznawalny w Kościele już istniejącym w świecie, natomiast stanowi cel wytyczony przez Boga wspólnocie chrześcijan¹¹

U swego początku metodyści nie wypracowali własnej doktryny Kościoła, gdyż nie mieli takiej potrzeby. Metodyzm bowiem zrodził się jako ruch czy stowarzyszenie religijne, mające na celu krzewienie świętości na

and witness to the world. Methodists share a common heritage with all Christians everywhere who claim Jesus Christ as Lord and Savior. Every church is a local outpost of the worldwide community of believers” (*Basic of Christian Conversion and Discipleship*. W: *The Faith Sharing New Testament with Psalms*. Red. H. E. Fox, G. E. Morris. Nashville 1996 s. 21).

⁸ *The Book of Discipline* s. 42, 44; *Księga Dyscypliny* s. 53, 55.

⁹ Zjednoczony Kościół Metodystyczny (United Methodist Church = UMC) powstał w 1968 r. w wyniku połączenia Kościoła Metodystycznego (Methodist Church) z Kościołem Zjednoczonych Braci Ewangelicznych (Evangelical United Brethren); jest najliczniejszą wspólnotą metodystyczną spośród tworzących Światową Radę Metodystyczną (World Methodist Council). Metodyzm typu brytyjskiego, znacznie mniej liczny, w zasadniczych kwestiach nie odstaje doktrynalnie od metodyzmu typu amerykańskiego (UMC), nie posiada jednak struktury episkopalnej. W najnowszym *Porozumieniu* (*An Anglican-Methodist Covenant: Common Statement of the Formal Conversations between the Methodist Church of Great Britain and the Church of England*. London 2001. Dalej: AMC), będącym wynikiem dialogu między brytyjskimi Kościołami anglikańskimi i brytyjskimi Kościołami metodystycznymi, znalazły się zapisy o możliwości wprowadzenia do metodyzmu brytyjskiego ordynacji episkopalnej (AMC 174). *Porozumienie* potwierdza również wzajemne uznanie się za „prawdziwe Kościoły, należące do jednego, świętego, katolickiego i apostołskiego Kościoła Jezusa Chrystusa” (AMC 194).

¹⁰ *The Book of Discipline* s. 44; *Księga Dyscypliny* s. 55.

¹¹ Campbell. *Methodist Doctrine* s. 66.

wzór biblijny¹², nie zaś jako odrębna denominacja, którą stał się później, wbrew początkowej woli swych założycieli¹³ Stąd doktryna o Kościele rozszalała się po różnych wypowiedziach Johna Wesleya, szczególnie w jego kazaniach i notach wyjaśniających do Nowego Testamentu. Zasadniczo przyjmuje się zgeneralizowany pogląd Johna Wesleya, że Kościół metodystyczny powołany został do życia przez Ducha Świętego „w obrębie jednego, świętego, katolickiego (powszechnego) i apostołskiego Kościoła”¹⁴ Systematycy myśli założyciela metodyzmu na podstawie jego pism zestawiają na potrzeby współczesnej teologii rozumienie czterech not Kościoła. I tak według A. C. Outlera katolickość Kościoła definiowana jest przez uniwersalny zasięg zbawienia, tj. podstawowej rzeczy dla wszystkich prawdziwie wierzących¹⁵ D. M. Chapman katolickość Kościoła wywodzi z „uniwersalności samego Boga”, który ogarnia wszystkie ludy i narody, nie zważając na ludzkie rozróżnienia. Ponadto – stwierdza Chapman – Kościół jest katolicki w tym sensie, że uosabia prawdziwie chrześcijańską wiarę¹⁶ T. A. Campbell upatruje katolickości w uniwersalnym powołaniu Kościoła, by być dla wszystkich ludzi oraz objąć pełnię nauczania chrześcijańskiego. Jednocześnie – zastrzega – wymiar katolickości będzie zrealizowany dopiero wtedy, gdy Kościół naprawdę stanie się „wspólnotą prawdziwie inkluzywną i wierną”¹⁷ Zaznacza się w tym poglądzie rozdźwięk między „Kościołem, w który wierzymy” i Kościołem widzialnym, co ma być cechą charakterystyczną wyznań protestanckich¹⁸ Jeszcze inni autorzy metodystyczni, utożsamiając notę katolickości z wymiarem globalnym Kościoła, skupiają się

¹² Por. A. Shier-Jones. *A Work in Progress. Methodists Doing Theology*. Peterborough 2005 s. 259; T. A. Campbell. *Christian Confessions. A Historical Introduction*. Louisville-London-Leiden 1996 s. 242.

¹³ Por. A. C. Outler. *Do Methodists Have a Doctrine of the Church? W: The Wesleyan Theological Heritage. Essays of Albert C. Outler*. Red. T. C. Oden, L. R. Longden. Grand Rapids 1991 s. 212-214. Outler ocenia, że Johna Wesleya doktryna o Kościele była swoistym „amalgamatem”, opartym na tradycyjnym antykatolickim anglikanizmie, poglądach purytanów, a także luteranckich i morawskich pietystów, przy jednoczesnym wyraźnym odrzuceniu koncepcji kalwińskich oraz „protestanckiego lewego skrzydła” (tamże s. 214-215).

¹⁴ Shier-Jones. *A Work in Progress* s. 258-259.

¹⁵ Outler. *Do Methodists Have a Doctrine of the Church?* s. 218.

¹⁶ D. M. Chapman. *In Search of the Catholic Spirit. Methodists and Roman Catholics in Dialogue*. Peterborough 2004 s. 227.

¹⁷ Outler. *Methodist Doctrine* s. 66.

¹⁸ Por. W. Hüffmeier. *Three Protestant Identities: The Ecclesiological Study of the Leuenberg Church Fellowship*. W: *In Essentials Unity. Reflections on the Nature and Purpose of the Church*. Red. M. D. Meeks, R. D. Mutton. Minneapolis 2001 s. 59.

w swych rozważaniach wyłącznie na ogólnościowym charakterze współczesnego metodyzmu¹⁹

II. W DIALOGU RZYMSKOKATOLICKO-METODYSTYCZNYM

Zagadnienie katolickości Kościoła znalazło swój wyraz w doktrynalnym dialogu katolicko-metodystycznym, trwającym od 1966 r., kiedy to powołano do życia The Joint Commission between the Roman Catholic Church and the World Methodist Council, czyli Wspólną Komisję między Kościołem Rzymskokatolickim i Światową Radą Metodystyczną²⁰. Wypracowała ona szereg *Raportów*, zawierających osiągnięcia pięcioletnich okresów pracy Komisji. Zwyczajowo dokumenty te biorą nazwę od miasta, gdzie obradowała Światowa Rada Metodystyczna, której przedkładano raport Komisji. Kolejno ukazały się: *Raport z Denver*²¹ (1971 r.), *Raport z Dublina*²² (1976 r.), *Raport z Honolulu*²³ (1981 r.), *Raport z Nairobi*²⁴ (1986 r.), *Raport z Paryża*²⁵ (1991 r.), *Raport z Rio de Janeiro*²⁶ (1996 r.) oraz *Raport z Brighton*²⁷ (2001 r.). Najnowszy *Raport z Seulu* (2006 r.) poświęcony został w całości tematyce eklezjologicznej, a autorzy nadali mu tytuł *Łaska dana wam w Chrystusie. Katolicy i Metodyści rozważają dalej na temat Kościoła*²⁸

¹⁹ Por. R. E. Richey, D. M. Campbell, W. B. Lawrence. *Marks of Methodism. Theology in Ecclesial Practice*. Nashville 2005 s. 91-112.

²⁰ Ogólne opracowanie na temat dialogu katolicko-metodystycznego zob. A. Nossoł. *Rola rzymskokatolicko-metodystycznego dialogu na tle innych rozmów ekumenicznych*. „*Studia Oecumenica*” 3:2003 s. 5-19.

²¹ *Denver Report*, 1971. W: *Growth in Agreement. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level*. Red. H. Mayer, L. Visher. New York–Geneva 1984 s. 308-339.

²² *Dublin Report*, 1976. W: *Growth in Agreement* s. 340-366.

²³ *Honolulu Report*, 1981. W: *Growth in Agreement* s. 367-387.

²⁴ *Nairobi Report*, 1986: *Towards a Statement on the Church* [dalej: NAI]. W: *Growth in Agreement II. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level 1982-1998*. Red. J. Gross, H. Meyer, W. G. Rusch. Geneva 2000 s. 583-596.

²⁵ *Paris Report*, 1991: *The Apostolic Tradition*. W: *Growth in Agreement II* s. 597-618.

²⁶ *Rio de Janeiro Report*, 1996: *The Word of Life: A Statement on Revelation and Faith* [dalej: RIO]. W: *Growth in Agreement II* s. 618-646.

²⁷ *Brighton Report*, 2001: *Speaking the Truth in Love. Teaching Authority among Catholics and Methodists. Report of The Joint Commission Between The Roman Catholic Church and The World Methodist Council 1997-2001. Seventh Series*. New York 2001 [dalej: BRI].

²⁸ *Seoul Report*, 2006: *The Grace given You in Christ. Catholics and Methodists Reflect Further on the Church. Report of the International Commission for Dialogue Between the Roman Catholic Church and the World Methodist Council* [dalej: SEO]. Lake Junaluska 2006.

Pewną trudność w kolejnych turach dialogu stanowiła zauważalna nierównowaga między stronami w formułowaniu doktryny. O ile bowiem rzymski katolicyzm przywykł do definicji doktrynalnych, o tyle metodyzm – choć przywiązany do swych doktrynalnych standardów – nie odczuwa wielkiej potrzeby ścisłego definiowania doktryny. Kontynuuje w ten sposób zapatrywania swego założyciela, Johna Wesleya, dla którego „praktyczna pobożność” (tj. praktykowanie chrześcijańskiego uczniostwa) była zdecydowanie ważniejsza niż teologia spekulatywna²⁹ Nie ulega wątpliwości, że prowadzenie dialogu z katolikami niejako zmusiło stronę metodystyczną do dokonywania precyzacji doktrynalnych daleko bardziej posuniętych, niż zwyczajowo występuje to w obrębie wspólnot duchowych dziedziców Wesleya³⁰

Wspólne stwierdzenia katolików i metodystów na temat Kościoła są niewątpliwą zasługą dialogu. W czasach Wesleya katolicy komentatorzy odmawiali wspólnotom metodystycznym kościelności³¹, sam Wesley zaś w Kościele rzymskokatolickim w jego ówczesnej formie nie potrafił odnaleźć czterech znamion Kościoła z nicejsko-konstantynopolitańskiego *Credo*³² O ile ponadto Brytyjski Kościół Metodystyczny sam widział swe miejsce w „świętym, katolickim Kościele, który jest Ciałem Chrystusa”, o tyle inne wyznania kwalifikował jako „częściowe i niedoskonałe wcielenia nowotestamentalnego ideału”³³ Sam Wesley uważał Kościół Anglii (Church of England) za jeden, święty, katolicki i apostołski Kościół w Anglii³⁴ Dialog naszych Kościołów zaowocował wspólnym potwierdzeniem nicejsko-konstantynopolitańskiego *Credo* i zawartych w nim not Kościoła³⁵ Razem katolicy i metodyści potwierdzają nicejsko-konstantynopolitańskie wyznanie Kościoła, który jest jeden, święty, katolicki i apostołski³⁶ Te cztery znamiona Kościoła wspólnie uważane są za dary Boże, a także za znaki nieustannej Bożej obecności w Kościele, który będąc ludem pielgrzymującym już je posiada i jednocześnie do nich dąży³⁷

²⁹ „Adherence to a set of rules or adoption of a set of beliefs was not as important as conforming to a divine pattern of virtue and walking in the footsteps of Christ” (R. P. Heitzenrater. *Wesley and the People Called Methodists*. Nashville 1995 s. 322).

³⁰ Por. Chapman. *In Search of the Catholic Spirit* s. 130.

³¹ SEO 23.

³² SEO 24.

³³ SEO 35, 112.

³⁴ SEO 17.

³⁵ BRI 12.

³⁶ SEO 65.

³⁷ RIO 70; BRI 28; SEO 66, 85, 95.

Dla Kościoła rzymskokatolickiego nieodzowną cechą katolickości (powszechności) Kościoła było zawsze widzialne kontynuowanie posługiwania duchownego i nauczania kościelnego. Szesnastowieczną separację traktował jako stratę dla Kościoła Bożego, a dalsze podziały w protestantyzmie uznawał za oddalanie się coraz bardziej od jedności, apostołskości i katolickości Kościoła³⁸

Katolicy i metodyści, rozważając tajemnicę Kościoła, doszli wspólnie do przekonania o uniwersalnym (powszechnym) wymiarze Kościoła w czasie i przestrzeni. *Raport z Rio de Janeiro* wskazuje na ciągłość Kościoła poprzez wszystkie pokolenia i katolicką łączność z tymi, którzy poprzedzali nas w wierze na przestrzeni wieków³⁹ Wspólna troska o wymiar powszechności (*universality*) Kościoła jest także dla katolików i metodystów wyrazem posiadanej komunii w Chrystusie. Jednocześnie katolicy i metodyści różnią się w przekonaniach co do środków, jakich Bóg udziela dla zachowania tego wymiaru. Różnice te, przyznaje dokument, mogą być główną przeszkodą na drodze do jedności⁴⁰

W ujęciu metodystycznym najważniejszą cechą (notą) Kościoła stała się świętość⁴¹ Ona to decyduje o przynależności do Kościoła powszechnego (katolickiego), stając się dla metodystów nieodzownym kryterium i znakiem tej przynależności, pozwalającym dostrzec Kościół powszechny (katolicki) w każdej wspólnoty, w której występuje, niezależnie nawet od przyporządkowania konfesyjnego⁴² Znaczenie świętości dla samego faktu „bycia Kościołem” potwierdzają też dokumenty dialogu katolicko-metodystycznego, wskazując, że Kościół jest naturalnym „miejscem” (*milieu*), w którym świętość realizuje się w miłości⁴³ Miłość zaś i świętość wynikają z wiary, która włącza wierzącego do wspólnoty Kościoła⁴⁴ Tak więc wymiaru katolickości (powszechności) należy upatrywać wszędzie tam, gdzie wiara wydaje owoce świętości i miłości.

Innym znakiem katolickości (powszechności) jest otwarcie danej wspólnoty na jedność z innymi wspólnotami kościelnymi. Ani bowiem pojedynczy

³⁸ SEO 31.

³⁹ RIO 126.

⁴⁰ RIO 130.

⁴¹ Zob. P. K a n t y k a. *Świętość Kościoła i świętość chrześcijanina w doktrynie metodystycznej i dialogu katolicko-metodystycznym*. „*Studia Oecumenica*” 6:2006 s. 99-108.

⁴² SEO 17.

⁴³ SEO 60.

⁴⁴ RIO 113; NAI 23.

chrześcijanie, ani pojedyncze Kościoły nie funkcjonują należycie w oderwaniu od innych, tak jak nie mogą żyć bez siebie członki jednego ciała⁴⁵ Podział chrześcijan nie pozwala bowiem Kościołowi na realizację właściwej mu katolickości⁴⁶ Toteż zaangażowanie na rzecz jedności chrześcijan nie jest dla Kościołów czymś dodatkowym, lecz nieodłącznym wymiarem dążenia do prawdziwej katolickości, ta zaś wyraża się w jedności⁴⁷

Zarówno powszechność, jak i inne znamiona Kościoła uznano w dialogu rzymskokatolicko-metodystycznym jednocześnie za dar Boga dla swego Kościoła, a także za cel postawiony Kościołowi przez Boga. Dążenie do pełni katolickości przez świętość i większą wierność apostołskiemu wymiarowi Kościoła prowadzi wprost do jedności, a więc wypełnienia zamiaru Boga dla Jego Kościoła⁴⁸ Katolicy i metodyści są również zgodni co do tego, że jest wolą Chrystusa, aby Kościół był widzialnie zjednoczony oraz powszechny (katolicki), chociaż obie wspólnoty różnie definiują struktury niezbędne do zaistnienia takiej pełnej komunii⁴⁹ Szeroki udział świeckich w procesie odczytywania treści wiary, nauczania, a także podejmowania decyzji w Kościele, zdaniem metodystów, przyczynia się do umacniania i zabezpieczenia katolickości Kościoła⁵⁰ W rozumieniu rzymskokatolickim natomiast odpowiedzialność za autorytatywne odczytywanie i nauczanie wiary spoczywa raczej na kolegium biskupów⁵¹ Szczególna odpowiedzialność w tej materii związana jest z będącym w służbie katolickości i apostołskości Kościoła charyzmatem nieomylnego proklamowania doktryny, sprawowanym przez papieża jako głowę kolegium biskupiego⁵²

W rozumieniu Wspólnej Komisji między Kościołem Rzymskokatolickim i Światową Radą Metodystyczną jedność nie polega na jednolitości, lecz uprawnionej różnorodności, w której właśnie wyraża się katolickość Kościoła. *Raport z Brighton* z naciskiem stwierdza, że uprawniona różnorodność w liturgii, teologii i prawie kościelnym, odzwierciedlając życie i *ethos* poszczególnych wspólnot, znacząco wzbogaca wymiar katolickości Kościoła⁵³

⁴⁵ SEO 61.

⁴⁶ SEO 137c.

⁴⁷ SEO 125, 137c.

⁴⁸ BRI 28.

⁴⁹ SEO 62.

⁵⁰ BRI 79.

⁵¹ BRI 80.

⁵² BRI 114.

⁵³ BRI 25.

Najnowszy dokument dialogu katolicko-metodystycznego, *Raport z Seulu*, wskazuje na elementy, które metodyści cenią u katolików i skłonni byliby je przyjąć, aby „pogłębić i uczynić bardziej widzialną swą rzeczywistość acz niepełną komuniją z katolikami”⁵⁴ Obok realizowanej w Kościele rzymskokatolickim „jedności w różnorodności” *Raport z Seulu* wymienia tu „konkretne wyrażanie powszechności (*universality*) Kościoła”⁵⁵

*

Dzięki od lat prowadzonemu dialogowi ekumenicznemu katolicy i metodyści odkrywają coraz więcej zbieżności i wspólnych elementów w życiu i doktrynie swych wyznań. Osiągnięty w dialogu stopień uzgodnienia na temat katolickości Kościoła należy uznać za wysoki. Nie jest to wszakże zgoda substancjalna. Największą różnicą pozostaje określenie struktur eklezjalnych niezbędnych do zaistnienia pełni katolickości. Implikuje to kwestię zaangażowania świeckich w proces decyzyjny w Kościele (uwrażliwienie metodystyczne) oraz zagadnienie autorytatywnego nauczania kościelnego, w tym nieomylnego nauczania papieskiego (uwrażliwienie rzymskokatolickie).

BIBLIOGRAFIA

DOKUMENTY DIALOGU

- An Anglican-Methodist Covenant: Common Statement of the Formal Conversations between the Methodist Church of Great Britain and the Church of England. London: Methodist Publishing House & Church House Publishing 2001.
- Brighton Report, 2001: Speaking the Truth in Love. Teaching Authority among Catholics and Methodists. Report of The Joint Commission Between The Roman Catholic Church and The Word Methodist Council 1997-2001. Seventh Series. New York 2001.
- Nairobi Report, 1986: Towards a Statement on the Church. W: Growth in Agreement II. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level 1982-1998. Red. J. Gross, H. Meyer, W. G. Rusch. Geneva: WCC Publications & Grand Rapids/Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company 2000 s. 583-596.
- Rio de Janeiro Report, 1996: The Word of Life: A Statement on Revelation and Faith. W: Growth in Agreement II. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level 1982-1998. Red. J. Gross, H. Meyer, W. G. Rusch. Geneva: WCC Publications & Grand Rapids/Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company 2000 s. 618-646.

⁵⁴ SEO 111.

⁵⁵ Tamże.

Seoul Report, 2006: The Grace given You in Christ. Catholics and Methodists Reflect Further on the Church. Report of the International Commission for Dialogue Between the Roman Catholic Church and the World Methodist Council. Lake Junaluska: The World Methodist Council 2006.

ŹRÓDŁA WYZNANIOWE

Basic of Christian Conversion and Discipleship. W: The Faith Sharing New Testament with Psalms. Oprac. H. E. Fox, G. E. Morris. Nashville: Cokesbury 1996 s. 3-12.

The Book of Discipline of the United Methodist Church 2000. Nashville: The United Methodist Publishing House 2000. Przekład polski: Księga Dyscypliny. „Methodos” 1:2002 s. 3-154.

OPRACOWANIA

Campbell T. A.: Methodist Doctrine. The Essentials. Nashville: Abingdon Press 1999.

— Christian Confessions. A Historical Introduction. Louisville–London–Leiden: Westminster John Knox Press 1996.

Chapman D. M.: In Search of the Catholic Spirit. Methodists and Roman Catholics in Dialogue. Peterborough: Epworth Press 2004.

Dulles A.: Models of the Church. Dublin: Gill and MacMillan 1988²

Heitzenrater R.P.: Wesley and the People Called Methodists. Nashville: Abingdon Press 1995.

Hüffmeier W.: Three Protestant Identities: The Ecclesiological Study of the Leuenberg Church Fellowship. W: In Essentials Unity. Reflections on the Nature and Purpose of the Church. Red. M. D. Meeks, R. D. Mutton. Minneapolis: Kirk House Publishers 2001 s. 58-63.

Kantyka P.: Autorytet w Kościele. Dialog katolicko-anglikański na forum światowym. Lublin: Wydawnictwo KUL 2004.

— Świętość Kościoła i świętość chrześcijanina w doktrynie metodystycznej i dialogu katolicko-metodystycznym. „Studia Oecumenica” 6:2006 s. 99-108.

Nossol A.: Rola rzymskokatolicko-metodystycznego dialogu na tle innych rozmów ekumenicznych. „Studia Oecumenica” 3:2003 s. 5-19.

Outler A. C.: Do Methodists Have a Doctrine of the Church?. W: The Wesleyan Theological Heritage. Essays of Albert C. Outler. Red. T. C. Oden, L. R. Longden. Grand Rapids: Zondervan Publishing House 1991 s. 211-226.

Richey R. E., Campbell D. M., Lawrence W. B.: Marks of Methodism. Theology in Ecclesial Practice. Nashville: Abingdon Press 2005.

Schatz K.: Sobory Powszechne – punkty zwrotne w historii Kościoła. Kraków: Wydawnictwo WAM 2002.

Shier-Jones A.: A Work in Progress. Methodists Doing Theology. Peterborough: Epworth Press 2005.

CATHOLICITY OF THE CHURCH IN THE METHODIST DOCTRINE AND IN THE ROMAN CATHOLIC-METHODIST DIALOGUE

Summary

John Wesley considered the Methodist Church as a God's willed Church "within One, Holy, Catholic and Apostolic Church" Contemporary Methodism understands the catholicity of the Church to be derived from the "universality of God Himself" and from the universal call of the Church to embrace the fullness of Christian teaching.

In our recent bilateral dialogue both Methodists and Catholics profess the Creed of Niceae-Constantinople where the Church is defined as "One, Holy, Catholic and Apostolic" Catholics and Methodists recognize the Catholic (universal) dimension of the Church "across the time and space", but differ in the understanding of means given by God to sustain this dimension. For Methodists the most important note of the Church is holiness. The presence of holiness decides of the belonging to the catholicity of the Church.

Catholics and Methodists agree that openness of each Christian Community to the unity of the Church is a sign of the Church's catholicity. However, our Churches in different ways define conditions and structures necessary for realization of full communion. The catholicity of the Church is also expressed by legitimate diversity of liturgy, theology and Church law.

How near the Catholic and the Methodist understanding of the catholicity of the Church could finally be depends on resolving the questions of authority in the Church, i.e. the participation of laity in the decision-making process in the Church and the question of authoritative doctrinal teaching. This last issue contains the question of infallible papal teaching towards the whole Church.

Summarized by Rev. Przemysław Kantyka

Słowa kluczowe: doktryna metodystyczna, metodyzm, katolickość, noty Kościoła, dialog ekumeniczny, dialog rzymskokatolicko-metodystyczny, ekumenizm.

Key words: Methodist doctrine, Methodism, catholicity, notes of the Church, ecumenical dialogue, Roman Catholic-Methodist dialogue, ecumenism.